

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

11. januar 2013

Høring – forslag til nye straffebestemmelser i skatte-, avgifts- og tollovgivningen

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 11. oktober 2012 med vedlagte høringsnotat av samme dato om forslag til nye straffebestemmelser i skatte-, avgifts- og tollovgivningen.

I forbindelse med ny straffelov som ble vedtatt av Stortinget i 2005, ble det inntatt bestemmelser om de alvorligste formene for skatte- og avgiftssvik i straffeloven til erstatning for straffebestemmelsene i spesiallovgivningen. Når det gjelder andre og mindre straffverdige former for skattesvik, vil de fortsatt kunne straffes etter bestemmelser i spesiallovgivningen og tilpasses de nye bestemmelsene i straffeloven. Det er slike tilpasninger som foreslås i høringsnotatet.

Det som nå gjenstår er det generelle straffebudet i ligningsloven § 12-1 nr. 1 bokstav d som gir hjemmel for å ilegge straff for den som vesentlig overtrer bestemmelser i eller i medhold av ligningsloven. Bestemmelsen omfatter i dag unnlatt levering av selvangivelse, unnlattelse av å medvirke til undersøkelse etter § 4-10 eller § 6-15 og tredjeparts brudd på opplysningsplikter etter kapittel 6. Strafferammene i § 12 nr. 1 bokstav d er to år, men inntil seks år ved grovt skattesvik.

Unnlattelse av plikten til å levere selvangivelse vil omfattes av bestemmelsene om skattesvik i ny straffelov §§ 378-380, som både vil omfatte opplysningssvikt og oppgavesvikt, men ikke skattyters unnlattelse av å medvirke til kontrollundersøkelse etter § 4-10 og § 6-15 og tredjeparts brudd på opplysningsplikter etter kapittel 6.

Det foreslås at tredjeparts opplysningssvikt skal straffes med bøter eller fengsel inntil ett år, og at strafferammen skal være seks måneder ved grov uaktsomhet, jf. ny bestemmelse i ligningsloven § 12-1. Straff for unnlattelse av å medvirke til kontrollundersøkelse etter § 4-10 og § 6-15 inntas i ligningsloven § 12-2. Etter forslaget er det bare forsettlig unnlattelse av å medvirke til kontrollundersøkelse som skal kunne straffes, og straffen skal være bøter eller fengsel inntil seks måneder. De alminnelige foreldelsesfristene skal gjelde, noe som vil innebære at foreldelsesfristen blir to år for begge forholdene. I dag er foreldelsesfristen 10 år.

Dette er vesentlig lavere strafferammer enn i dag og vi savner en nærmere begrunnelse for dette, utover begrunnelsen om at tredjeparts opplysningssvikt anses som mindre alvorlig enn skattyters. Vi kan imidlertid ikke se at det er gitt noen begrunnelse for hvorfor unnlattelse av å

medvirke til kontrollundersøkelse skal straffes vesentlig mildere enn i dag. Norsk Øko-Forum (NØF) ser dette som svært uheldig. Skattetaten er helt avhengig av at tredjeparter oppfyller sin opplysningsplikt. Opplysninger fra tredjeparter er svært viktige for at ligningen skal bli riktig, og tredjepartsopplysninger danner grunnlagsdata for tallene i selvangivelsen for de aller fleste skattytere og har blitt enda viktigere etter ordningen med ferdigutfylt selvangivelse. Opplysningsplikten for tredjeparter er også viktige og sentrale regler for kontrollvirksomheten. Innhenting av kontrollopplysninger fra tredjeparter er et viktig og tidvis det eneste virkemiddel for å redusere omfanget av skatteunndragelser, bl.a. for å kunne avdekke svarte inntekter og ikke minst for å kunne avdekke uregistrerte helsvarte virksomheter.

Vi forstår heller ikke hvorfor skattytere og tredjeparter som unnlater å medvirke til kontrollundersøkelser ikke skal kunne straffes like strengt som brudd på tredjeparts opplysningsplikt.

Etter vår oppfatning må imidlertid unnlatelser av å medvirke til kontrollundersøkelse kunne likestilles med regnskapsovertredelser. Å unndra seg kontrollundersøkelse vil kunne medføre at kontrollmyndighetene ikke klarer å avdekke de materielle skatteunndragelsene som straffes etter mye strengere straffebestemmelser, hhv. to år eller seks år ved grovt skattesvik. Trenering av kontroller er ikke uvanlig og det er grunn til å frykte at dette vil bre om seg med internasjonaliseringen og kriminalitetsutviklingen i retning av mer multikriminalitet og organisert kriminalitet også på skatteområdet.

Straffebestemmelsene i regnskapsloven ble skjerpet ved innføringen av regnskapsloven i 1999 nettopp for å bringes i overensstemmelse med strafferammen for andre formuesforbrytelser og for å skape et helhetlig straffesystem. Avdekking av formuesforbrytelser er ofte avhengig av at regnskapsloven overholdes, og brudd på regnskapsloven er ofte ledd i andre straffbare forhold og/eller for å skjule eller dekke over andre straffbare handlinger. Tilsvarende straffebestemmelser er også i bokføringsloven.

Konsekvensene av å unndra seg kontroll vil være den samme som å unnlate å føre regnskap eller å ikke oppbevare eller makulere dokumentasjon til regnskapet. Etter vår oppfatning bør derfor unnlattelse av å medvirke til kontrollundersøkelse kunne straffes like strengt som regnskaps- og bokføringsovertredelser. Etter ny straffelov § 392 er straffen for forsettlig regnskapsovertredelse bot eller fengsel inntil 2 år, mens grov regnskapsovertredelse etter § 393 straffes med fengsel inntil 6 år. Straffen etter disse bestemmelsene vil tilsvare strafferammene etter gjeldene bestemmelser i ligningsloven § 12-1 og § 12-2, og vil dermed videreføre gjeldende strafferammer. Dette må være riktig og vi mener det vil gi uheldige signaler i dagens situasjon å redusere strafferammene for å trenere og unndra seg kontrollundersøkelse.

Når det gjelder foreldelsesfristen for de foreslåtte bestemmelsene på to år, jf. ny straffelov § 86, vil dette utgjøre en vesentlig reduksjon i forhold til tidligere (10 år). Etter vår oppfatning er foreldelsesfristen for kort. De hensyn som begrunner en foreldelsesfrist på 10 år i saker om skattesvik og regnskaps- og bokføringsovertredelser, vil også gjøre seg gjeldende for de foreslåtte bestemmelsene i ligningsloven § 12-1 og § 12-2.

Når det gjelder bestemmelsene i den øvrige særlovgivningen, viser vi til den samme begrunnelse som ovenfor vedrørende ligningsloven. For øvrig har vi ingen merknader til forslaget.

Med hilsen
for Norsk Øko-Forum

Jan-Egil Kristiansen
leder faglig utvalg